

Fogalomszótár

Segédanyag a Személyiség fejlődési zavarok tárgyhoz és a pszichológia szigorlathoz
A személyiségfejlődési zavarok gyakorlati jegyéhez a dőlt, számozott kifejezések ismerete a kívánatos.

Összeállította: dr. Rostás Rita
Romológiai és Alkalmazott Társadalomtudományi Intézet

1. Abnormális: A szabályostól, a megszokottól, a társadalmi és kulturális normáktól eltérő; rendellenes, szabályellenes viselkedés, mely maladaptív (önmagára vagy környezetére nézve káros, veszélyes); az előfordulás gyakorisága is számít. Jellemzi a hiányos, nehezített alkalmazkodás.

Affektív: Érzelmi, érzellemmel kapcsolatos

2. Agresszió: Minden olyan szándékos cselekvés, amelynek indítéka, hogy sérelmet, fájdalmat okozzon valakinek vagy valaminek. Keletkezésében a múltbeli tapasztalatoknak, a szociális tanulásnak is szerepe van. Irányulhat tárgy ellen (rombolás), vagy személy (ön maga vagy más) ellen. Lehet verbális vagy/és fizikai jellegű.

Agykéreg: A nagyagy külső, szürkeállománynak is nevezett, a magasabb kognitív funkciókkal kapcsolatos rétege.

3. Alvási apnoe: Rendellenesség, melyben alvás közben akár harminc másodpercnél hosszabban sem vesz a személy levegőt. A légzésgátoltság felébredésekhez vezet, ettől az egyén nappal álmos, fáradt, kialvatlannak érzi magát.

4. Antiszociális személyiség: Indulatossággal (agresszióval), a társadalom törvényei és szokásai megtartásának képtelenségével (pl. csavargás, vagyonrongálás, csalás, lopás), valamint a szorongás és a bűntudat hiányával jellemezhető személyiségzavar.

5. Arousal: Éberség, izgatottság, gerjesztettség; az idegi-hormonális rendszer izgalmi szintje.

Asszociatív tanulás: Annak megtanulása, hogy bizonyos események között kapcsolat van, hogy egy esemény egy másikkal együtt jár.

Attitűd: Értékelő beállítódás. Tárgyak, emberek, események és eszmék rokonszenvesnek vagy ellenszenvesnek ítétele. Az attitűdnek kognitív, affektív és viselkedéses összetevői vannak.

Attribúció: Az a folyamat, amellyel megpróbáljuk más emberek viselkedését, a környezetünkben történő eseményeket megmagyarázni, a viselkedés okait kikövetkeztetni, gyakran anélkül, hogy objektív információkra támaszkodnánk, illetve az emlékezetünkől kihullott tényeket sémáinkkal pótoljuk.

6. Autizmus: Súlyos fejlődési zavar, mely megnyilvánul a társak iránti közömbösségben, a kommunikációs készség zavarában, a gondolkodás merevségében. Többek között a kontaktus kerülése, repetitív (ismétlő) viselkedés, fantázia hiánya jellemzi.

Behaviorizmus: Az a pszichológiai irányzat, mely kutatásai középpontjába a megfigyelhető és mérhető viselkedés tanulmányozását állítja. A tanulás szerepét hangsúlyozza a viselkedés alakulásában, amelyet a környezet megerősítéseken keresztül képes szabályozni.

Belső kontrollos személy: Aki sikereit, kudarcait nem a sors szeszélyének, hanem saját képességeinek tulajdonítja. Cselekedeteiért a felelősséget átérzi.

Biológiai nézőpont: A pszichológia egy olyan megközelítése, amely a viselkedést a testen belüli, elsősorban az agyban és az idegrendszerben lejátszódó elektromos és vegyi folyamatok segítségével próbálja magyarázni.

7. Bűnbakképzés: Az áttolt agresszió egyik formája, amelyben egy ártatlan, de tehetetlen, gyenge áldozatot (személyt, vagy viszonylag könnyen elkülöníthető, megkülönböztethető csoportot) hibáztatnak és büntetnek.

8. Bűntudat: A társadalmi normák, erkölcsi szabályok tényleges vagy gondolati megsértése miatt keletkező érzés.

9. Coping reakció (=megküzdési reakció): Megküzdésnek tekinthető minden olyan kognitív vagy viselkedéses erőfeszítés, amellyel az egyén azokat a külső vagy belső hatásokat próbálja

kezelni, amelyeket úgy értékel, hogy azok felülmúlják, vagy felemésztik aktuális személyes forrásait. Stresszel szembeni védekezés.

10. Debilitás: Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság orvosi szakkifejezése. Az IQ 50-70 közötti. A személy képezhető, önálló életvitelre képes, feladatokra, munkákra betanítható. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek közé soroljuk őket.

11. Depresszió: Hangulatzavar, amelyet a szomorúság, a levertség, a csökkent motiváció, az élet iránti érdektelenség és a negatív gondolatok (például tehetetlenségérzés, a meg nem felelés érzése és az alacsony önértékelés), valamint olyan testi tünetek, mint alvászavarok, étvágytalanság és a fáradtság jellemeznek.

Deviancia: A társadalmi normáktól, a közmegegyezéstől eltérő viselkedés, attitűd vagy értékészlet.

Diszkrimináció: Az észlelésben két inger közötti különbség észrevétele.

12. Diszlexia: (= olvasási zavar) A szavak felismerésének és az olvasott anyag megértésének súlyos nehézsége, ha ennek oka nem értelmi, látási vagy hallási fogyatékoság, alacsony iskolázottság.

13. Down kór: Genetikus (kromoszóma) rendellenesség okozta mentális károsodás. Jellegzetes arcfelépítés is jellemzi.

Ego (=én): Az én reprezentációja, a tudatnak a saját személyiségre vonatkozó része. Freud pszichoanalitikus elméletében a személyiséget alapvetően befolyásoló egyik pszichés erő, mely a valóságelvet (realitáselv) alkalmazza. Egyensúlyt teremt az ösztönéből (Id) származó törekvések, és a felettes én (Superego) elvárásai között.

Elfojtás: Elhárító mechanizmus, amelyben a kényelmetlen, vagy esetleg bűntudatot okozó impulzus vagy emlék kizáródik a tudatból.

14. Elhárító mechanizmusok (= énvédő mechanizmusok): Freud elméletében az ego által a szorongás elhárítása vagy csökkentése érdekében alkalmazott stratégia. Tudattalan szabályozás, megakadályozza azoknak a személyes motívumoknak a felismerését, amelyek az önértékelést veszélyeztetik, vagy a szorongást növelik. (Ilyenek például: az elfojtás, a projekció, a regresszió, a reakcióképzés, a meg nem történtté tevés, a szublimáció stb.)

Emóció: Érzelem, érzelmi élményekkel együtt járó állapot.

Én-ideál: Azon tulajdonságok összessége, amilyen az egyén lenni szeretne. Az ideális én, és a valódi én közötti nagy távolság boldogtalanságot, bizonytalanságot eredményez.

Énkép: Az embernek önmagáról alkotott elképzeléseinek összessége, melybe beépül mások véleménye, és a saját magával kapcsolatos élmények és tapasztalatok sokasága.

Éntudat: Az én és a másik elkülönülésekor kezd kialakulni. Önmagáról való tudás és ismeret, az önálló akarral összefüggésben alakul. A testkép beépül az éntudatba, az éntudat pedig az énképbe.

15. Enurézis: Legalább öt éves gyermek ismételt vizeletürítése ágyba vagy ruházatba. Megkülönböztethető a primer ~, ha a gyermek még nem volt szobatiszta; szekunder ~, ha volt, de visszaesett; ~ nocturna, csak az éjszakai alvás során nem tudja tartani a vizeletét.

Érés: Az idegrendszer fejlődése (és nem gyakorlás) következtében kialakuló, a viselkedésben is megfigyelhető változás.

16. Értelmi fogyatékoság (= oligofrénia): Az intellektus károsodása, az értelmi fejlődés több évre tehető visszamaradottsága, minőségileg eltérő volta, melynek oka lehet örökletes, veleszületett vagy szerzett ártalom. Maradandó, irreverzibilis folyamat, bár speciálisan fejleszthető. Diagnosztikája az intelligencia deficit, és a szociális szerepkörökben megnyilvánuló alkalmatlanság, életvezetési akadályozottság feltárására irányul.

17. Érzelempontú megküzdés: A szorongás vagy stressz csökkentésének olyan módja, amely nem közvetlenül a szorongást kiváltó helyzetre irányul, mert azt megváltoztathatatatlannak ítéli. A feszültség csökkenthető pl. az elhárító mechanizmusok működésbe léptetésével, támogató személy keresésével, katartikus feszültségoldással, az érzelmek áramoltatásával stb.

18. Félelem: A központi idegrendszernek a (tényleges vagy képzelt) veszélyre adott fiziológiai és kognitív reakciója. A félelem (a veszély felmérése, kiértékelése) következtében a személy vagy menekül a helyzet elől, vagy szembeszáll, védekező agresszióval válaszol a támadásra.

Fenomenológia: Az egyén világról alkotott személyes észleleteire, tapasztalataira alapozó megközelítés. Az eseményeknek a személy nézőpontjából történő megértését hangsúlyozza a viselkedés vizsgálatával szemben.

Figura-háttér megkülönböztetés: Egy mintának az észlelése, kiemelése az azt körülvevő háttérből. A mintákat általában így észleljük, még akkor is, ha kétértelmű ábráról van szó, és a viszony megfordítható.

19. Figyelemhiányos gyermek: A tartós figyelmi képtelenség tünetei: nem fejezi be, amit elkezd; figyelme könnyen elterelhető; tartósan nem tud feladatra, játékra koncentrálni; miközben hozzábeszélnek, úgy tűnik, mintha nem figyelne; nem követi az instrukciókat; nehézséget okoz megszervezni a tevékenységeit; feledékeny; gyakran elveszít dolgokat. Jelentkezhet önállóan, vagy együtt járhat túlzott aktivitással, impulzivitással.

20. Fóbia: Adott tárgytól, cselekedettől vagy helyzettől való tartós és irracionális félelem. A személy olyan helyzetektől tart, amelyekből a menekülést nehezítettnek, lehetetlennek éli meg, ezeket a szorongást keltő szituációkat próbálja elkerülni.

21. Frusztráció: A cselekvés akadályozása esetén fellépő feszültség. Csalódottságként, bosszúságként, zavartságként vagy haragként élhetjük meg. Következtében agresszió és/vagy regresszió alakul ki.

Gén: A kromoszómák konkrét örökletes információt hordozó része.

22. Generalizált szorongás: Általános jelleggel, tartósan fennálló zavar, melyben a beteg szorongása és aggodalmaskodása számtalan eseményre és tevékenységre kiterjed.

Gestalt pszichológia: Alaklélektan, elsősorban az észleléssel foglalkozó pszichológiai iskola, amely a mintákra, a szerveződésre, az egészekre és a perceptuális mezőkre helyezi a hangsúlyt.

23. Hiperaktív gyermek: Tünetei – folyton babrál; fészkelődik; izeg-mozog; rohangál, ugrál; képtelen egy helyben ülni maradni; neheze rá esik az önálló, nyugodt feladatvégzés, játéktevékenység – fejlődési szintjének nem megfelelően, tartósan, maladaptív mértékben fennállnak.

Homeosztázis: olyan állapot, melyben a rendszer egyes elemeinek együttműködése biztosítja a rendszer egészének működését és fenntartását.

Id: ösztönén (ld. ego) Az öröme alapján működik.

Identifikáció (= azonosulás): A társas szerepek gyermekkori elsajátításának normális folyamata, amelyben a gyermek a számára jelenetős felnőttek viselkedését (részben tudattalanul) másolja.

24. Imbecillitás: Középsúlyos értelmi fogyatékoság orvosi szakkifejezése, 25-50 közötti IQ jellemzi. Általában intézetekben élnek, képesek egyszerű személyes szükségleteik ellátására, néhány egyszerű veszély elhárítására.

Imprinting: Korai bevésoedés, mely tartós ragaszkodást, követő viselkedést, kötődést eredményez.

25. Impulzív: Indulat által vezérelt, a józan megfontolást nélkülöző. Gyakran előbb cselekszik, mint ahogy gondolkodnék; már akkor kezdi a válaszadást, mielőtt a kérdést befejezték volna; nehézséget okoz a várakozás; gyakran változtatja a tevékenységeit; gyakran félbeszakít másokat. Gyakran kapcsolódik hiperaktivitáshoz, figyelemhiányhoz.

26. Integrált nevelés: Az értelmi és/vagy egyéb fogyatékosok és a „normál” gyerekek együtt történő nevelése, oktatása. Megkülönböztethető a lokális (közös a tér), szociális (elősegíti a kapcsolatok kialakítását a két csoport tagjai között) és a funkcionális (az oktatás, fejlesztés alatt is van közös tevékenység) integráció.

27. Inkluzív nevelés: inklúzió = befogadás Az integrált nevelés azon formája, melyben hangsúlyos a SNI (sajátos nevelési igényű) gyermek igényeinek feltérképezése, megismerése, a szükségleteihez való alkalmazkodás.

Intelligencia: Potenciális szellemi képességek összessége. A tapasztalatokból való tanulás, az elvont fogalmakban gondolkodás és a környezet hatékony kezelésének képessége.

Intelligenciahányados (IQ): Az egyének általános intellektuális képességének mérésére összeállított intelligenciatesztekből megállapított pontérték. Kiszámítása gyermekeknél: A mentális kor/életkor*100.

Interiorizáció: A külső hatások, szabályok, elvárások belsővé tétele. Az interiorizációval átvett viselkedés összefonódik a személy már meglévő értékeivel, és fokozatosan függetlenedik a forrásától.

28. Inverz alvás: A napi alvás és ébrenlét ciklusa nem alakul ki, nappal alszik, éjszaka van többet ébren.

29. Iskolafóbia: Gyermekkorban előforduló szorongásos zavar, a gyermekek szorongása és tiltakozása az iskola ellen olyan mértékű lehet, hogy huzamosabb ideig hiányoznak.

30. Játékterápia: Gyermekkorban zavarok egyik kezelési formája, mely lehetőséget ad a gyerekek számára konfliktusaik és érzéseik kifejezésére, és ezen keresztül a bennük keletkező feszültségek csökkentésére.

31. Játsszma: A tranzakcióanalízis (E. Berne) kulcsfogalma. Rendszeresen ismétlődő, bejósolható, szabályszerűen felépített apró lépésekből álló érintkezések sorozata egy adott kapcsolatban. A résztvevők tudattalan igényeit elégíti ki, a valódi intimitás pótléka.

Kognitív: Megismerő, a megismerésre vonatkozó.

Kognitív disszonancia: Feszültség, mely akkor keletkezik, ha a személy attitűdjei egymásnak vagy egy aktuális cselekedetének ellentmondanak. Ilyenkor arra törekszik, hogy ezt a feszültséget csökkentse (~ redukció) az attitűd vagy a viselkedés megváltoztatásával.

Kognitív folyamatok: Az észlelés, emlékezés és információfeldolgozás mentális folyamatai, amelyekkel az egyén az információkat begyűjti, terveket készít, és problémákat old meg.

32. Kognitív funkciók zavarai: A megismerő folyamatok zavara, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás nem megfelelő működése következtében, a kognitív stílussal is összefüggésben kialakuló eltérés, következménye tanulási zavar is lehet.

Kognitív stílus: Az emberek különböző megismerési stílussal rendelkeznek, mely két „végpont” között írható le. A egyik végén azt a csoportot találjuk, akik az eseményeket rendszerint nagy vonalaiban, differenciálatlanul, globálisan értelmezik (őket nevezi Witkin mezőfüggőknek), míg a másik végletet a mezőfüggetlenek alkotják, akik a részleteket tanulmányozva, tagoltan, szervezeten értelmezik a rendelkezésére álló információkat.

33. Kommunikációs zavarok: Az információ csere nehezített, melynek oka lehet: pl. a nyelvi kifejezés nehézsége, súlyos artikulációs hibák, dadogás, szelektív mutizmus, autizmus.

Kondicionálás: A feltételes válasz tanulási folyamata, addig egymással kapcsolatban nem lévő események között kapcsolat épül ki.

Külső kontrollós személy: Úgy véli, hogy viselkedését mások (tekintélyszemélyek, sors, szerencse) irányítják. Nem érez erőt magában a környezetének vagy saját viselkedésének megváltoztatásához.

34. Krízis: A személy lélektani egyensúlyát veszélyeztető állapot, képtelennek érzi magát a helyzettel, a rá nehezedő stresszel való megbirkózásra. Megkülönböztetünk fejlődési és esetleges kríziseket, gyakori, hogy a kettő egymás hatását erősíti.

35. Magzati alkohol szindróma: Az anya terhesség alatti alkoholfogyasztása miatt a gyermeknél megjelenő problémák, mint például az alacsony születési súly, arcon, kézen mutató eltérések, intellektuális deficit.

36. Magatartási zavar: Visszatérő, tartós, agresszív vagy dacos magatartási sémák jellemzik az egyént. Mások alapvető jogait, a szociális normákat és szabályokat megszegik. (Pl. indulatkitörések; rombolás; agresszió társak, állatok ellen; iskolakerülés; szökés; csavargás jellemzi.)

37. Mentális retardáció: A személy intellektuális teljesítménye jelentősen átlag alatti, az adaptív (alkalmazkodó) funkciók is jelentősen csökkentek. Lassúbb pszichés fejlődés jellemzi, főként környezeti ártalom következtében alakul ki, kedvező esetben visszafordítható.
Modellkövetés: A tanulás azon formája, melyben az egyén mások megfigyelése és utánzása útján sajátít el megfelelő válaszokat.

38. Neurózis: Olyan állapot vagy mentális betegség, amelyben az egyén képtelen a szorongásával és konfliktusaival megküzdni, ezért zavaró tüneteket, például kényszeres cselekvéseket, fóbiát stb. fejleszt ki. Ma már önállóan nem használt diagnosztikus kategória.

39. Obezitás: kóros kövérség, melyről akkor beszélünk, ha a testmagassághoz, életkorhoz számított ideális értéknél 40%-kal nehezebb a testsúly.

40. Pánikzavar: Visszatérő jelleggel, előre kiszámíthatatlan helyen és időben megjelenő hirtelen kifejlődő szorongás, rendkívül intenzív fiziológiai és pszichés tünetekkel.

41. Pavor nocturnus: Éjszakai felriadás, melyet pánikszerű félelem, vegetatív izgalmi jelek kísérnek. Háttérben erős, kifelé gátolt szorongás, légzésproblémák és/vagy genetikai hajlam állhat.

42. Pedofília: Intenzív szexuális fantáziák, vagy olyan magatartás, melynek keretén belül serdületlen gyermekekkel történik szexuális tevékenység. A pedofil személy legalább 16 éves, és legalább öt évvel idősebb a szexuális aktivitásban résztvevő gyermeknél.

Perceptuális konstancia: Az a jelenség, hogy a tárgyakat viszonylag változatlanul látjuk különböző megvilágítás, távolság, helyzet esetén is.

43. Problémaközpontú (feladatorientált) megküzdés: Amennyiben a külső helyzetet úgy ítéljük meg, hogy képesek vagyunk azon változtatni, olyan stratégiákat alkalmazunk, melyek segítségével konstruktív megoldásra (pl. a probléma elemzése, lépésről lépésre haladás) törekszünk.

Projekció: Énvédő mechanizmus, melyben személy önmaga nem kívánt jellemvonásait vagy impulzusait másoknak tulajdonítja.

Pszichoanalitikus nézőpont: A pszichológia olyan megközelítése, amely a viselkedésünk háttérben a tudattalan konfliktusok, hiedelmek, félelmek, vágyak jelenlétét hangsúlyozza (Freud).

Pszichológiai determinizmus: Az a nézet, mely szerint minden gondolatnak, érzelemnek, cselekedetnek oka van. Intrapszichikus indítékaink ereje és természete határozza meg az aktuális viselkedésmintáinkat.

44. Pszichoszomatikus betegség szemlélet: A szemlélet azt hangsúlyozza, hogy a betegség kialakulásában, fennmaradásában az emocionális tényezőknek nagyon jelentős szerepe van.

Reakcióképzés: Olyan énvédő mechanizmus, melyben az elfojtott vágy azzal éppen ellentétes személyiségvonásokhoz vezet. (Pl.: a rendetlenségre való hajlam pedantériába csap át.)

45. Regresszió: Korábbi fejlődési szintre való visszacsúszás, annak megfelelő reakciók mutatása.

REM: (rapid eye movement) Az alvásnak gyors szemmozgásokkal kísért fázisa, eközben a vázizomzat elveszíti tónusát, a test elernyed. Álomképek ekkor jelentkeznek.

46. Részképeség-zavar: esetében a tanuláshoz szükséges kognitív funkciók fejletlenebbek, mely tanulási problémákat eredményez bizonyos tantárgyaknál. A diszlexia az olvasás, diszgráfia az írás, diszkalkulia a számolás nehézsége.

Séma: A memóriában tárolt kognitív struktúra, mely az észlelési ciklus részeként irányíthatja, hogy mire figyeljünk a környező világból. Folyamatosan összehasonlításra és módosításra kerül az új tapasztalatoknak megfelelően. Hasonló körülmények között a cselekvés modelljét nyújthatja.

Stressz: A szervezet nem specifikus (vagyis az inger természetétől független) válasza a reá ható ingerekre. Bár a szervezet védekezését (alkalmazkodását, adaptációját) szolgálja, mégis károsodását idézheti elő.

Szégyen: Egy – egy cselekedetünk sikertelen, nem a helyzethez illő volta miatt keletkező érzés. A szégyenkezés közben lényeges, hogy mások is látják, megtudják, vagy tudomásukra juthat ügyetlenségünk.

47. Szelektív mutizmus: Bizonyos szociális helyzetekben a megszólalás következetes elutasítása, miközben más körülmények között beszél a személy.

Személyiség: Az egyén jellegzetes viselkedés-, gondolat- és érzésmintázata, mely genetikai öröksége és személyes tapasztalatai ötvözeteként alakul ki.

48. Személyiségzavarok: Olyan károsító, (maladaptív) viselkedésminták, amelyeket éretlen, nem megfelelő stresszkezelő és problémakezelő mechanizmusok jellemeznek. Különböző okokból, különböző módokon nehezített a beilleszkedés a környezetbe, korlátozott az alkalmazkodóképesség.

49. Szeparációs szorongás: A gyermekek szüleiktől (vagy a kötődésük tárgyától) való elválását kísérő szorongás. Akkor kóros, ha 4 évesnél idősebb a gyerek, és a mértéke túlzott.

Szindróma: tünetegyüttes

Szocializáció: Az a folyamat, amelyben a gyerek a társadalom normáit, értékeit elsajátítja.

Szociometria: A társas kapcsolatok feltérképezésére szolgáló (kérdőíves) vizsgáló módszer.

Szociogram: A csoport tagjai közötti vonzalmat, rokonszenvet ábrázoló kapcsolódási térkép.

50. Szorongás: Néhány szakember szerint a félelem szinonimája, mások azt hangsúlyozzák, hogy a ~ tárgya kevésbé specifikus, mint a félelemé. Beck szerint a ~ érzelmi reakció, melynek következtében kellemetlen állapotba kerül a személy, nyugtalanságot, feszültséget és aggodást érez, fiziológiai tünetek (szívdobogás, remegés, hányinger stb.) kísérik. Megkülönböztetjük a ~-t, mint személyiségvonást, és a ~-t, mint pillanatnyi állapotot.

Szublímáció: A pszichoanalitikus elmélet szerint az impulzusok átalakítása társadalmi szinten elfogadható, szubjektív szinten kielégülést nyújtó tevékenységekké.

51. Tanulási zavar: Ép értelemmel, ép érzékszervekkel rendelkező, szociálisan nem jelentősen hátrányos helyzetű gyermekek, a tanuláshoz szükséges valamely képesség hibás működése miatt, egy vagy több tantárgyból osztálytermi körülmények között nem tudnak megfelelni az elvárható minimális követelményeknek. (ADHD = attention-deficit hyperactivity disorder; MCD = minimális cerebrális diszfunkció; POS = pszichoorganikus szindróma; fimóta =figyelem-, mozgás- és tanulási zavar)

Tanult tehetetlenség: Az a szubjektív tapasztalaton alapuló meggyőződés, hogy nincs lehetőségünk a velünk történő események kontrollálására. Ennek következtében passzívvá, neurotikussá válunk.

52. Tárgyvesztés: A fogalom azt jelenti, hogy alapvetően fontos személyekkel szakad meg a kapcsolat, legtipikusabban valamelyik szülő, közeli hozzátartozó halálakor, váláskor alakul ki.

Tárgyállandóság: Piaget kifejezése, mely arra utal, hogy az egyén megérti, hogy a tárgyak tőlünk függetlenül, akkor is léteznek, ha nincsenek a látóterünkben.

53. Teljesítményszorongás: Olyan szorongás, amely feladathelyzetben, vizsgahelyzetben jelentkezik. Gyökere a szeretet elvesztésétől való félelemben rejtőzik.

54. Tic: Hirtelen, gyors, önkéntelen ismétlődő, nem ritmusos, sztereotip mozgás vagy hangadás. (Pl.: szemhunyorítás, vállemelgetés, grimaszolás, torokköszörülés, stb.)

Forrásmunkák:

A DSM–IV Diagnosztikai Kritériumai Animula, Budapest, 1997

BNO–10 Zsebkönyv DSM–IV meghatározásokkal Animula , Budapest, 1998

Rita L. Atkinson, Richard C. Atkinson, Edward E. Smith, Daryl J. Bem: Pszichológia, Osiris, Budapest, 1995

Balogh Éva: Pszichológiai kislexikon Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft 2000

Aaron T. Beck és Gary Emery: A szorongásos zavarok és fóbiák kognitív szemlélete Animula Kiadó 1999

Michael Cole, Sheila R. Cole Fejlődéslélektan, Osiris Kiadó, Budapest, 1997

Ronald J. Comer: A lélek betegségei Pszichopatológia, Osiris Kiadó, Budapest 2000

Lányiné Engelmayer Ágnes - Marton Klára: Értelmi fogyatékosok szociális teljesítményeinek vizsgálata Akadémiai Kiadó, Budapest, 1991

Ranschburg Jenő: Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1998

Selye János: Életünk és a stressz Akadémiai Kiadó, Budapest 1966

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.